

Poradnik- odrzucenie spadku, krok po kroku.

Dzięki poradnikowi dowiesz się jakie masz możliwości i co możesz zrobić w przypadku gdy spadkodawca pozostawił długi. A także poznasz różnice pomiędzy odrzuceniem spadku a zrzeczeniem się dziedziczenia. Pamiętaj, że odrzucenie spadku i zrzeczenie się dziedziczenia, to dwie różne instytucje prawa spadkowego.

Powołanie do spadku często kojarzy nam się z korzyściami.

Są jednak sytuacje kiedy ze spadkiem mogą wiązać się problemy finansowe w postaci długów spadkodawcy. W skład spadku mogą wchodzić zarówno aktywa (np. nieruchomości, oszczędności, przedmioty wartościowe) jak i pasywa (długi, których nie uregulował spadkodawca). Gdy pasywa przewyższają aktywa, najczęściej większość osób postanawia odrzucić spadek.

Ponadto występują także sytuacje, gdy spadkobierca, nie chce dziedziczyć po spadkodawcy i jest to spowodowane względami osobistymi a nie finansowymi, np. konflikt ze spadkodawcą.

Co dziedziczymy?

Spadek – prawa i obowiązki majątkowe zmarłego, które przechodzą z chwilą jego śmierci na spadkobiercę lub spadkobierców. Tak jak wcześniej zostało to wspomniane w skład spadku mogą wchodzić zarówno aktywa jak i pasywa.

Dziedziczenie może odbywać się na podstawie zasad sprecyzowanych w Kodeksie cywilnym bądź na mocy testamentu. Wszystko zależy od tego, czy zmarły pozostawił ostatnią wolę.

Nabywanie spadku

Zgodnie z Kodeksem cywilnym spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy i w tej dacie zostaje on nabyty przez spadkobiercę a nie dopiero po uregulowaniu formalności spadkowych. Spadkobierca wstępuje w prawa i obowiązki majątkowe zmarłego. W związku z tym, powstaje obowiązek poniesienia kosztów utrzymania rzeczy wchodzących w skład spadku. Uwaga: nabycie to ma charakter tymczasowy, ponieważ spadkobierca może spadek odrzucić. Nabycie spadku staje się ostateczne dopiero z chwilą złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku.

Przykład:

Zmarły dnia 8 września 2023r., Jan Malinowski pozostawił nieruchomość. Spadkobiercy po zmarłym (Agata, Piotr) są zobowiązani do zapłaty kosztów utrzymania mieszkania (np. czynsz, rachunki za prąd i gaz), które powstały od dnia 8

września 2023r., nawet jeśli postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku przez (Agatę, Piotra) zapadło dopiero 15 listopada 2023r.

Każdy spadkobierca – zarówno ustawowy, jak i testamentowy – może podjąć decyzję o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Kwestia przyjęcia i odrzucenia spadku została uregulowana w art. 1012 Kodeksu cywilnego.

Możliwości jakie ma spadkobierca:

Przyjęcie spadku wprost - spadkobierca może przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste). A to oznacza, iż wierzyciele będą mogli dochodzić roszczeń z całego majątku osobistego oraz spadkowego spadkobiercy. Na tę możliwość praktycznie nie decyduje się nikt. Zdecydowanie bezpieczniej jest przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Może przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza). Jest najczęściej stosowanym rozwiązaniem, ponieważ w ten sposób ograniczona zostaje odpowiedzialność za długi spadkowe.

Spadkobierca odpowiada tylko **do wysokości stanu czynnego spadku**. Spadkobierca odpowiada z tytułu długów zmarłego do kwoty która nie przekracza wartości majątku spadkowego. Należy pamiętać, iż wierzyciele mogą prowadzić egzekucję z całego majątku spadkobiercy a nie tylko z tego co odziedziczył do kwoty odziedziczonej.

Oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Jest to najlepsze rozwiązanie w przypadku, gdy długi spadkowe znacząco przewyższają majątek spadkodawcy, lub w skład spadku wchodzi same długi. W takich okolicznościach spadkobiercy decydują się na odrzucenie spadku, aby nie ponosić za nie odpowiedzialności. Spadkobierca składając oświadczenie o odrzuceniu spadku może uchronić się od długów.

Jak formalnie złożyć oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku?

Jest to czynność jednostronna. Może nastąpić dopiero po śmierci spadkodawcy. Oświadczenie składa się tylko raz i nie można go odwołać ani zmienić.

Kto może odrzucić spadek?

Oświadczenie o odrzuceniu spadku może złożyć samodzielnie osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych. Takimi osobami są osoby pełnoletnie, które nie zostały ubezwłasnowolnione całkowicie lub częściowo.

W imieniu osób nieposiadających pełnej zdolności prawnej oświadczenie składają przedstawiciele ustawowi. Przykładowo w imieniu dzieci oświadczenie o odrzuceniu

spadku składają rodzice np. jeżeli dziecko zostało powołane do spadku wskutek uprzedniego odrzucenia spadku przez rodzica, to odrzucenie spadku w imieniu małoletniego przez rodzica nie wymaga zezwolenia sądu opiekuńczego.

Osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych może również złożyć oświadczenie przez pełnomocnika. Pełnomocnictwo musi być zawarte w formie pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym. Z treści takiego pełnomocnictwa powinno jednoznacznie wynikać, że upoważniono daną osobę do złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku w określony sposób lub też do odrzucenia spadku.

Zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego odrzucić spadek można w dwóch sytuacjach, gdy spadkobiorca został powołany do spadku na podstawie dziedziczenia:

- ustawowego,
- testamentowego.

Odrzucić spadek można na dwa sposoby:

- poprzez złożenie oświadczenia u notariusza,
- poprzez oświadczenie złożone przed sądem rejonowym (właściwym dla miejsca zamieszkania lub pobytu osoby je składającej).

To od spadkobiercy zależy na które rozwiązanie się zdecyduje. Warto przed podjęciem decyzji dokonać analizy, czy zależy nam na czasie – wtedy warto udać się do notariusza, czy chcemy ponieść nieco niższe koszty i udać się do sądu.

W jakim terminie trzeba odrzucić lub przyjąć spadek?

Gdy chcemy przyjąć lub odrzucić spadek, ważne jest dotrzymanie ustawowego terminu. Zarówno w przypadku złożenia oświadczenia przed sądem, jak i u notariusza, jest on identyczny, gdyż został ujęty w **art. 1015 § 1 Kodeksu cywilnego**, który brzmi:

„Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobiorca dowiedział się o tytule swego powołania” - (o tym, iż jest spadkobiercą).

Termin do złożenia oświadczenia spadkowego biegnie indywidualnie dla każdego spadkobiercy. **Dla spadkobiercy testamentowego** - będzie to dzień dowiedzenia się o istnieniu i treści testamentu, jednakże wiadomość ta musi być poprzedzona wiadomością o śmierci spadkodawcy. **Dla spadkobiercy ustawowego** - zazwyczaj jest to termin, który liczymy od dnia śmierci danej osoby. Zdarzają się sytuacje gdy, dowiadujemy się o śmierci osoby później niż nastąpił zgon, wówczas termin na odrzucenie spadku będziemy liczyć od dnia, kiedy dowiedzieliśmy się o śmierci tej że

osoby. W razie ewentualnego sporu sądowego konieczne jest jednak wykazanie tych okoliczności.

Przykład:

Spadkodawca zmarł 18 listopada 2022r. Miał dwoje dzieci, córkę oraz syna. Córka mieszkała wraz z ojcem natomiast syn od wielu lat przebywał za granicą i nie utrzymywał kontaktu z rodziną. Nie wiedział o śmierci ojca, nie uczestniczył w uroczystości pogrzebowej, o śmierci ojca dowiedział się dopiero w dniu 11 listopada 2023r. po przyjeździe do Polski. W tej sytuacji termin 6-miesięczny do odrzucenia spadku po ojcu dla syna biegnie od dnia 11 listopada 2023r.

Do zachowania sześciomiesięcznego terminu, wystarcza złożenie przed jego upływem wniosku do sądu o odebranie oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. Jeżeli złożenie oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zezwolenia sądu, bieg terminu do złożenia oświadczenia ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania sądowego w tym przedmiocie.

Należy podkreślić, że złożenie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jest prawem, a nie obowiązkiem. W sytuacji gdy spadkobierca nie złoży żadnego oświadczenia (zachowa się biernie), bądź złoży oświadczenie po sześciomiesięcznym terminie wówczas nabędzie spadek z dobrodziejstwem inwentarza (z ograniczeniem za długo spadkowe).

Skutki upływu terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku

Co do zasady, jeżeli nie odrzucimy spadku w terminie sześciu miesięcy od dowiedzenia się o tytule swojego powołania, wówczas zgodnie z art. 1015 § 2 Kodeksu cywilnego, następuje przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Oznacza to, że spadkobierca przyjmuje odpowiedzialność za zobowiązania finansowe tylko do wartości otrzymanego spadku. Nie odpowiada za długi spadkodawcy swoim majątkiem.

Jeżeli przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku spadkobierca zmarł nie złożony takiemu oświadczenia, oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone przez jego spadkobierców. Termin do złożenia tego oświadczenia nie może się skończyć wcześniej aniżeli termin do złożenia oświadczenia co do spadku po zmarłym spadkobiercy.

Gdzie można złożyć oświadczenie?

Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku można złożyć przed sądem lub u notariusza - zgodnie z art. 1018 §3 Kodeksu cywilnego.

1) Oświadczenie złożone przed sądem

Przed Sądem można je złożyć ustnie lub na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym.

Do sądu, oświadczenie składa się wraz z aktem zgonu zmarłego oraz po uiszczeniu opłaty sądowej. Sądem właściwym do złożenia oświadczenia jest sąd miejsca zamieszkania składającego oświadczenie.

Ważne! W przypadku składania oświadczenia o odrzuceniu spadku w sądzie, liczy się data złożenia w sądzie wniosku o przyjęcie przez sąd oświadczenia o odrzuceniu spadku.

W przypadku złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w sądzie, sąd zawiadamia pozostałych spadkobierców. Warto pamiętać, że czas dostarczenia informacji o odrzuceniu spadku do pozostałych spadkobierców nie ma wpływu na 6-miesięczny termin do odrzucenia spadku, którego bieg kończy się w momencie złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku u notariusza lub w sądzie.

2) Oświadczenie złożone przed notariuszem

Odrzucenie spadku u notariusza, jak każda czynność notarialna, wymaga wcześniejszego uzgodnienia terminu spotkania. Notariusz sporządza stosowny akt notarialny. Przed wizytą u notariusza należy przygotować wymagane przez niego dokumenty. Przede wszystkim będzie to **akt zgonu spadkodawcy**. Czasem do przygotowania aktu notarialnego – oświadczenia o odrzuceniu spadku może być konieczne okazanie również innych, niewymienionych poniżej dokumentów, które będą niezbędne do tego, aby wykazać swoje powołanie do spadku. Podczas jednego spotkania u notariusza kilku spadkobierców danej osoby może odrzuć sadek.

Ważne! W ocenie zachowania terminu końcowego do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku, w przypadku składania oświadczenia u notariusza liczy się data stawienia się u notariusza i podpisania w jego obecności oświadczenia.

Po złożeniu oświadczenia o odrzuceniu spadku konieczne jest powiadomienie o tej sytuacji pozostałych spadkobierców. Notariusz zobowiązany jest przekazać dokumenty do sądu, który wysyła stosowne zawiadomienia innym spadkobiercom.

Wymogi formalne oświadczenia o przyjęciu albo odrzuceniu spadku – art. 641 Kodeksu postępowania cywilnego.

Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko spadkodawcy, datę i miejsce jego śmierci oraz ostatnie miejsce jego zwykłego pobytu;
- 2) tytuł powołania do spadku (z ustawy czy z testamentu)
- 3) treść złożonego oświadczenia (Przyjmuję spadek wprost / Przyjmuję spadek z dobrodziejstwem inwentarza / Odrzucam spadek).
- 4) Oświadczenie powinno również zawierać wymienienie wszelkich wiadomych składającemu oświadczenie osób należących do kręgu spadkobierców ustawowych, jak również wszelkich testamentów, chociażby składający oświadczenie uważał je za nieważne, oraz danych dotyczących treści i miejsca przechowania testamentów.

Odrzucenie spadku w imieniu małoletniego- art. 641 Kodeksu postępowania cywilnego

Uwaga!

Dotychczas, zarówno w przypadku przyjęcia spadku, jak i jego odrzucenia, **rodzice musieli uzyskać uprzednio zgodę sądu opiekuńczego**, a dopiero następnie składać stosowne oświadczenie przed notariuszem lub w sądzie.

Od dnia 15 listopada 2023 nastąpiła nowelizacja przepisów w tym zakresie. Zgodnie z nowym przepisem art. 101 § 4 k.r.o. jeżeli dziecko jest powołane do dziedziczenia wskutek uprzedniego odrzucenia spadku przez rodzica, to czynność polegająca na odrzuceniu spadku w imieniu dziecka przez rodzica, któremu w tym zakresie przysługuje władza rodzicielska, gdy jest dokonywana za zgodą drugiego z rodziców, któremu również w tym zakresie przysługuje władza rodzicielska, albo gdy jest dokonywana wspólnie, **nie wymaga zezwolenia sądu opiekuńczego** albo, w przypadkach wskazanych w art. 641 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, sądu spadku - jeżeli spadek odrzucają inni zstępni rodziców tego dziecka. W braku porozumienia rodziców stosuje się przepis § 3.

Aby w wyniku odrzucenia spadku długi nie przeszły na małoletnie dzieci, należy złożyć wnioski o odrzucenie spadku w ich imieniu:

Rodzic, składając w imieniu dziecka oświadczenie o odrzuceniu spadku, oświadcza o:

- 1) przysługiwaniu mu władzy rodzicielskiej i jej zakresie,
- 2) wyrażeniu przez drugiego z rodziców zgody na odrzucenie spadku, chyba że oświadczenie to jest składane wspólnie,
- 3) uprzednim odrzuceniu spadku przez któregokolwiek z rodziców,
- 4) odrzuceniu spadku przez innych zstępnych rodziców tego dziecka

– chyba że przed złożeniem oświadczenia zostało wydane zezwolenie sądu na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka w postaci odrzucenia spadku.

5) Oświadczenie w zakresie treści wskazanej powyżej składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

6) Jeżeli oświadczenie jest składane przed sądem albo notariuszem, przed jego odebraniem sędzia albo notariusz uprzedza składającego oświadczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Jeżeli oświadczenie o treści wskazanej w punkcie 1-4 jest składane na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym, składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w jego treści klauzuli o następującej treści: Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

7) Oświadczenie, o którym mowa powyżej może dotyczyć więcej niż jednego dziecka.

8) Jeżeli oświadczenie złożono ustnie, z oświadczenia sporządza się protokół.

Co się dzieje ze spadkiem po jego odrzuceniu?

Odrzucenie spadku to poważna decyzja, która jest nieodwołalna, dlatego też powinna być bardzo dobrze przemyślana przez osobę, która zamierza go odrzucić. Wywołuje skutki nie tylko dla potencjalnych spadkobierców, ale także konsekwencje dla ich najbliższych. Konsekwencje odrzucenia spadku zostały wskazane w **art. 1020 Kodeksu cywilnego**, który brzmi:

Spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku. A co za tym idzie do dziedziczenia w następnej kolejności powołani są jego zstępni czyli dzieci.

Co jeszcze powoduje odrzucenie spadku?

1. zmianę tytułu powołania do spadku – w przypadku, gdyby spadek odrzucił spadkobierca testamentowi do dziedziczenia dojdą spadkobiercy ustawowi;
2. zwiększenie udziałów pozostałych spadkobierców w spadku;
3. dojście do dziedziczenia osób powołanych w dalszej kolejności

Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o odrzuceniu spadku

Zgodnie z art.1019 Kodeksu cywilnego, osoba składająca oświadczenie o odrzuceniu spadku może uchylić się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli, w

sytuacji, gdy wykaże, że **działała pod wpływem błędu lub groźby, a także na skutek podstęp.**

Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem. Sąd bada czy doszło do wyżej wymienionych sytuacji. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

Spadkobierca działający pod wpływem błędu lub groźby, który nie złożył w terminie żadnego oświadczenia, może się uchylić od skutków prawnych niezachowania terminu złożenia oświadczenia woli.

Groźba pod wpływem, której złożono (lub nie złożono) oświadczenia musi być poważna i bezprawna. Błąd z kolei musi dotyczyć treści oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

Uwaga! Uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych wadliwego oświadczenia o odrzuceniu spadku wygasa po upływie roku od chwili, w której spadkobierca błąd wykrył, lub od chwili kiedy ustał stan obawy.

Czy zawsze oświadczenie o odrzuceniu spadku jest skuteczne?

Jeśli oświadczenie o odrzuceniu spadku złożyła osoba nieposiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych, oświadczenie o odrzuceniu spadku jest nieskuteczne.

Oświadczenie o odrzuceniu spadku jest nieskuteczne również w sytuacji jeśli odrzucenie prowadziło do pokrzywdzenia wierzycieli. Miałoby to miejsce w sytuacji jeśli spadkobierca posiadałby zadłużenie a majątek spadkowy posiadał by znaczną wartość. W takiej sytuacji odrzucenie spadku następuje z pokrzywdzeniem wierzycieli. Każdy wierzyciel, którego wierzytelność istniała w chwili otwarcia spadku, zgodnie z prawem może domagać się, żeby odrzucenie spadku zostało uznane za bezskuteczne w stosunku do niego.

Jest to szczególny przypadek skargi pauliańskiej, czyli powództwa, w którym wierzyciel zaskarża czynność prawną swojego dłużnika jako dokonaną w celu uniemożliwienia zaspokojenia jego należności. Zaskarżenie **odrzucenia spadku** możliwe jest wyłącznie w odniesieniu do wierzytelności, które istniały w chwili odrzucenia spadku przez spadkobiercę; nie dotyczy wierzytelności powstałych później.

Możliwość zaskarżenia przez wierzyciela odrzucenia spadku jest ograniczona w czasie. Może oni zaskarżyć tą czynność w terminie 6 miesięcy od chwili dowiedzenia się o odrzuceniu spadku, jednak nie później niż przed upływem 3 lat od odrzucenia spadku. Dopiero więc po trzech latach od odrzucenia spadku możliwość zaskarżenia tej czynności ustanie.

Ile kosztuje odrzucenie spadku? Koszty w sądzie i u notariusza.

Oświadczenie o odrzuceniu spadku w sądzie:

zgodnie z art. 49 ust. 1 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28.07.2005 r., **kosztuje 100 złotych**. Jest to cena za każdą osobę, która chce odrzucić spadek.

Koszt odrzucenia spadku u notariusza:

zgodnie z §8 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 roku w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej, jej wysokość za sporządzenie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku nie może być wyższa niż **50 złotych**.

Do powyższych kosztów należy doliczyć koszt wypisów 6,00 zł netto od strony oraz podatek VAT według stawki 23 %.

Pamiętajmy, iż postępowanie sądowe jest jednak znacznie dłuższe niż odrzucenie spadku u notariusza. Tak więc jeśli chcemy **wybrać szybszą i tańszą drogę**, korzystniej jest udać się do notariusza i skorzystać z jego usług.

Zrzeczenie się dziedziczenia a odrzucenie spadku – czym się różnią?

Do najczęściej mylonych pojęć należą **zrzeczenie się dziedziczenia** oraz **odrzucenie spadku**. Są to dwie zupełnie różne instytucje. Czym dokładnie się one różnią i w jakich okolicznościach można z nich skorzystać?

Zrzeczenie się dziedziczenia (zrzeczenie się spadku) dotyczy tylko dziedziczenia ustawowego i może być dokonane tylko za życia spadkodawcy (bo to z nim zawiera się umowę). Z kolei **odrzucenie spadku** dotyczy dziedziczenia z ustawy i testamentu (co do zasady, musi być dokonane w ciągu 6 miesięcy od śmierci spadkodawcy).

Zgodnie z treścią art. 1048 Kodeksu cywilnego:

„Spadkobierca ustawowy może przez umowę z przyszłym spadkodawcą zrzec się dziedziczenia po nim. Umowa taka powinna być zawarta w formie aktu notarialnego”.

Zrzeczenie się dziedziczenia można stosować wyłącznie względem spadkobierców ustawowych, niedopuszczalne jest to w przypadku spadkobierców testamentowych. W przypadku, gdy dana osoba zostanie powołana do dziedziczenia na mocy testamentu i nie będzie chciała przyjąć spadku, jedynym rozwiązaniem w tej sytuacji będzie jego odrzucenie.

Przykład:

Pan Michał chce się zrzec dziedziczenia po **zmarłej** matce, ponieważ wie, iż w masie spadkowej znajdują się same długi. Pan Michał nie może na tym etapie zrzec się dziedziczenia (gdyż matka nie żyje). Może natomiast odrzucić spadek w ciągu 6 miesięcy od dowiedzenia się o powołaniu do dziedziczenia.

Przykład:

Pan Michał wie, iż jego **żyjąca** matka ma więcej długów niż aktywów chce zrzec się dziedziczenia po swojej zadłużonej matce. Czy jest to możliwe? TAK, pan Michał powinien udać się do notariusza w tej sprawie. Zrzeczenie się dziedziczenie następuje w formie aktu notarialnego. Na skutek zrzeczenia się spadku wyłączone od dziedziczenia będą również dzieci pana Michała. Gdy ktoś zrzeka spadku to takie zrzeczenie dotyczy również zstępnych (dzieci i wnuków) zrzekającego się – nawet tych, co jeszcze nie urodzili się, chyba że w umowie o zrzeczenie się spadku postanowiono co innego.

Tak więc, jeśli dana osoba wie, że nie chce zostać spadkobiercą, nie musi czekać aż do śmierci spadkodawcy, aby odrzucić jego spadek. Możliwe jest zrzeczenie się dziedziczenia, które następuje poprzez zawarcie stosownej umowy jeszcze za życia przyszłego spadkodawcy.

Na podstawie tej umowy potencjalny spadkobierca rezygnuje z przyszłego spadku jeszcze za życia spadkodawcy – w chwili otwarcia spadku uważa się, że taka osoba nie dożyła do tego momentu (choć faktycznie może pozostawać przy życiu).

Wzory pism

Wzór nr 1 Wniosku o odrzucenie spadku

Warszawa, dnia.....

Wnioskodawca

(imię i nazwisko)

.....

(dokładny adres zamieszkania)

.....

tel. ....

email: .....

PESEL:.....

Sąd Rejonowy

(nazwa sądu spadku, wydział, adres)

Wniosek o odrzucenie spadku

W imieniu własnym wnoszę o przyjęcie przed sądem oświadczenia w przedmiocie odrzucenia spadku po .....(imię, nazwisko zmarłej osoby), zmarłej dnia (data i miejsce zgonu), ostatnio stale zamieszkałym/ej w .....(miejscowość). O śmierci spadkodawcy dowiedziałem się dnia ..... Posiadam dzieci, które będą dziedziczyć w moje miejsce (wskazać imiona, nazwiska, wiek i adresy):.....

Do kręgu spadkobierców ustawowych należą:

Należy wskazać – pozostałych spadkobierców wraz z ich adresem zamieszkania oraz stopniem pokrewieństwa ze spadkodawcą.

Według mojej najlepszej wiedzy spadkodawca nie pozostawił testamentu.

Własnoręczny podpis

Załączniki:

- dowód uiszczenia opłaty sądowej;
- akt zgonu spadkodawcy;
- testament (w przypadku odrzucenia spadku z testamentu) albo inny tytuł uprawniający do nabycia spadku

Opracowanie – sfinansowane ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości
w ramach umowy UMIA/PS/B/VI/3/1/411/2022-2023

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

Wzór nr 2 Wniosku o odrzucenie spadku

Warszawa, dnia.....

Wnioskodawca

(imię i nazwisko)

.....

(dokładny adres zamieszkania) .....

tel.

email: .....

PESEL:

Sąd Rejonowy

(nazwa sądu spadku, wydział, adres)

Opłata sądowa: 100 zł

Wniosek o odrzucenie spadku

Działając w imieniu własnym, **oświadczam**, że spadek po .....
zmarłym/ej w dniu..... w ....., ostatnio stale zamieszkałym
w ....., na podstawie ustawy /testamentu z dnia
.....**odrzucam w całości.**

Uzasadnienie

Dnia .....(data zgonu) w..... zmarł ..... (imię i nazwisko
zmarłego spadkodawcy). Zmarły był dla mnie.....(podać rodzaj
pokrewieństwa pomiędzy wnioskodawcą a zmarłym).

Dowód: akt zgonu spadkodawcy;

Do grona spadkobierców ustawowych, poza składającym niniejsze oświadczenie
należą również:

1. ....

2. ....

Opracowanie – sfinansowane ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości
w ramach umowy UMIA/PS/B/VI/3/1/411/2022-2023

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

3.

.....

W dniu..... spadkodawca sporządził testament, w którym powołał do dziedziczenia:

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Dowód: testament z dnia.....;

W związku z powyższym, wnoszę jak na wstępie.

podpis wnioskodawcy

Załączniki:

- dowód uiszczenia opłaty sądowej;
- akt zgonu spadkodawcy;
- testament (w przypadku odrzucenia spadku z testamentu) albo inny tytuł uprawniający do nabycia spadku

Słowniczek:

1. **Akt poświadczenia dziedziczenia** – dokument sporządzony przez notariusza. Wskazuje się w nim spadkobierców danego spadkodawcy oraz informuje o przysługujących im udziałach w spadku wraz ze wskazaniem osób, na których rzecz spadkodawca uczynił zapisy windykacyjne.

3. **Dziedziczenie ustawowe** - dziedziczenie według przepisów prawa spadkowego, występuje, gdy spadkodawca nie sporządził testamentu lub testament jest nieważny, albo gdy osoby powołane do dziedziczenia nie chcą lub nie mogą być spadkobiercami. Dziedziczenie ustawowe oznacza w praktyce, że spadkodawca nie ma możliwości wskazania określonej grupy spadkobierców.

4. **Dziedziczenie testamentowe** – dziedziczenie zgodnie z zapisami ważnego testamentu. Dziedziczenie testamentowe pozwala przepisać osobie albo cały majątek, albo jego część ułamkową.

5. **Masa spadkowa** - wszystkie prawa (np. własność nieruchomości, wartościowe przedmioty) i obowiązki (np. zaległości za czynsz), które wchodzi w skład spadku, tj. które są w posiadaniu spadkodawcy w chwili jego śmierci.
6. **Otwarcie spadku** – z chwilą śmierci spadkodawcy należące do niego prawa i obowiązki majątkowe o charakterze cywilnoprawnym stają się spadkiem. Sytuacja, kiedy ogół praw i obowiązków wchodzących w skład masy spadkowej przechodzi ze spadkodawcy na spadkobierców- jest to chwila śmierci spadkodawcy.
7. **Spadkodawca** - osoba fizyczna, której spadek z chwilą jej śmierci przechodzi na spadkobierców.
8. **Spadkobierca** – osoba, która nabywa spadek po spadkodawcy, z chwilą śmierci spadkodawcy.
9. **Spadek** – prawa i obowiązki majątkowe zmarłego, które przechodzą z chwilą jego śmierci na spadkobiercę lub spadkobierców.
10. **Sąd Spadku** - Sądem właściwym do rozpoznania wniosku o stwierdzenie nabycia spadku jest sąd rejonowy ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy (osoby zmarłej) w Polsce, a jeżeli miejsca zamieszkania spadkodawcy w Polsce nie da się ustalić, sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część (sąd spadku)
11. **Zstępni** – w linii prostej w odniesieniu do konkretnej osoby, to jej dziecko, wnuk, prawnuk, praprawnuk, itd.
12. **Wstępni** – w linii prostej to rodzice, dziadkowie, pradziadkowie itd.

Źródła:

- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. - Kodeks cywilny Dz.U. 2023.0.1610.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020.0.1359.);- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2023.0.1550);- Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28.07.2005 r. (Dz.U. 2005 r, nr 167, pozycja 1398);
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 roku w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz.U. z 2004 r., Nr 148 poz. 1564).

Opracowanie: Beata Kloc